

SONS A KNIHOVNY

VEŘEJNÝ PROSTOR BEZ BARIÉR (BB) PRO
NEVIDOMÉ A SLABOZRAKÉ

SONS ČR, z. s.

PRAHA

2022

ZRAKOVĚ POSTIŽENÍ A KNIHOVNY, METODIKA HANDICAP FRIENDLY

Metodika je velmi dobře zpracovaná. Dlouhodobě pozorujeme následující trendy, které je vhodné zohlednit:

- **Klesá potřeba využívat speciální techniku spravovanou knihovnami.**
- **Roste potřeba zpřístupňovat weby, katalogy a další online služby knihoven.**
- **Větší důraz na zapojení zrakově postižených do aktivit přímo v prostorách knihoven.**
- **Větší důraz na přístupnost a bezbariérovost fyzického prostředí knihoven.**

SPECIÁLNÍ TECHNIKA V KNIHOVNÁCH

Zrakově postižení dnes většinou mají své vlastní ICT pomůcky - chytré mobily, tablety, notebooky vybavené hlasovým výstupem, zvětšováním apod. Pro zrakově postižené je jednodušší pracovat s vlastní technikou, kterou znají, než s neznámým počítačem v knihovně. Je však třeba, aby web nebo online katalog byl vytvořen s ohledem na přístupnost, aby je zrakově postižení se svou speciální technikou mohli využívat.

Je-li speciální technika ve vaší knihovně stále využívána a uvažovali byste o její modernizaci, může vám poradit síť našich počítačových lektorů pro zrakově postižené.

Kontakt: tyflokabinet@sons.cz

PROČ SE VĚNOVAT PŘÍSTUPNOSTI WEBU

- **Společenská odpovědnost: Chceme být organizací otevřenou všem lidem bez rozdílu.**
- **Více návštěvníků: Uživatelů se specifickými potřebami je v populaci až 15 %. Budeme-li přístupní, můžeme o ně rozšířit počty uživatelů.**
- **Předpisy: Nejen metodika Handicap Friendly, ale i Zákon č. 99/2019 Sb. o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací předpokládá u veřejných knihoven přístupnost.**

WEB CONTENT ACCESSIBILITY GUIDELINES (WCAG) 2.1

**Technický standard specifikující požadavky na
přístupnost vychází ze čtyř základních principů:**

- 1. Vnímatelnost**
- 2. Ovladatelnost**
- 3. Srozumitelnost**
- 4. Robustnost**

VNÍMATELNOST

- **Textové popisky obrázků.**
- **Správné sémantické značení v jazyce HTML.**
- **Dostatečný kontrast.**
- **Responsivita.**

OVLADATELNOST

Různá vstupní zařízení:

- Myš
- Klávesnice
- Dotykový displej
- Speciální zařízení

Je třeba dbát na dostatečnou velikost a rozestupy ovládacích prvků.

SROZUMITELNOST

- **Srozumitelný jazyk**
- **Přehledné členění textů**
- **Konzistentní vzhled a rozložení prvků stránky**

ROBUSTNOST

- **Dodržování webových standardů.**
- **Podpora všech běžně používaných internetových prohlížečů a technologií pro přístup k internetu.**

JAKÉ ZNALOSTI JSOU TŘEBA?

- **Manažeři: Jak v poptávce specifikovat požadavky na přístupnost; jak ověřovat, zda byly požadavky splněny.**
- **Kodéři: Technická znalost prostředků pro tvorbu přístupného webu.**
- **Tvůrci obsahu: Znalost zásad pro tvorbu přístupného obsahu.**

JAK VÁM V PŘÍSTUPNOSTI MŮŽE POMOCI SONS

- **Jednorázové konzultace k přístupnosti webu a mobilních aplikací.**
- **Audity přístupnosti: Podrobný test přístupnosti webu, zpracování analýzy s návrhy konkrétních úprav, konzultace s kodéry, ověření provedených úprav.**
- **Semináře a školení na míru organizace: Se zaměřením na kodéry či na tvůrce obsahu.**

**SJEDNOCENÁ ORGANIZACE NEVIDOMÝCH
A SLABOZRAKÝCH ČR, z. s.
(SONS ČR, z. s.)**

METODICKÉ CENTRUM ODSTRAŇOVÁNÍ BARIÉR

VEŘEJNÝ PROSTOR BEZ BARIÉR PRO NEVIDOMÉ A SLABOZRAKÉ

Témata:

- **POŽADAVKY LEGISLATIVY**
- **UŽIVATELSKÉ POTŘEBY, POŽADAVKY NA VEŘEJNÝ PROSTOR**
 - o **SPECIFIKA BEZBARIÉROVÝCH ÚPRAV**
 - o **DOSTUPNOST STAVEB**
 - o **DOHLEDATELNOST STAVEB**
 - o **PRVKY STAVEB**
 - o **LIDSKÝ FAKTOR, SPOLUPRÁCE**

STAVEBNÍ PŘEDPISY - VYHLÁŠKA

Vyhláška MMR č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb:

Vyhláška stanovuje obecně technické požadavky na stavby a jejich části tak, aby bylo zabezpečeno jejich užívání osobami s pohybovým, zrakovým, sluchovým

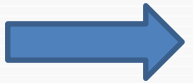
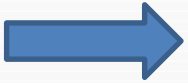
a

mentálním postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do tří let (dále jen „osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace“).

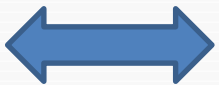
§ 6 Požadavky na stavby občanského vybavení

c) Stavba pro obchod a služby - platí zde obecně i pro

UŽIVATELSKÉ POTŘEBY A BB PROSTŘEDÍ

DOSTUPNOST

DOHLEDATELNOST

PRINCIPY

ORIENTACE

Zajištění prostorové orientace - vodicí linie, hmatové prvky, orientační body a znaky, akustický orientační a informační systém

Samostatný a bezpečný pohyb bez vizuální kontroly s využitím pomůcek: bílá hůl, vysílačka, vodicí pes

PODMÍNKY

Hmatové prvky jasné, srozumitelné, hmatově i podle potřeby barevně kontrastní, v dostatečném množství

Bezpečná šířka volných průchodů podél vodicích linií - průchozí profil, dostatečná průchozí výška, požadovaná kvalita povrchu

KOMUNIKACE PRO CHODCE VYUŽITÍ HMATOVÝCH PRVKŮ: VODICÍ LINIE

- PŘIROZENÉ
- UMĚLÉ

SPECIFIKA ŘEŠENÍ PŘÍSTUPNOSTI STAVEB

PRVKY STAVEB

- VSTUPY
- SCHODIŠTĚ
- VÝTAHY
- PLOŠINY
- ESKALÁTORY
- RAMPY
- INFORMAČNÍ SYSTÉMY
- INTERIÉRY

PRISTUPNOST POBOČEK KNIHOVEN OPATŘENÝCH AKUSTICKÝM ORIENTAČNÍM MAJÁČKEM (AOM)

- jak vypadají fráze do majáčku?
<https://1url.cz/@majackyafraze>

INFORMACE K MAJÁČKŮM, VODICÍM LINIÍM A PRVKŮM PRO BEZPEČNÝ A SAMOSTATNÝ POHYB NEVIDOMÝCH A SLABOZRAKÝCH:

<https://1url.cz/@dodavateleapristup>

POMOCÍ VYSÍLAČKY PRO NEVIDOMÉ DOJDE KE SPUŠTĚNÍ AKUSTICKÉ ZPRÁVY Z MAJÁČKU

**VPN 01 a VPN 02 (tzv. „krabička“) /funkce
stejné/**

Návod a použití

CHŮZE S POMŮCKOU S VYSÍLAČKOU (POVELOVÝ RÁDIOVÝ VYSÍLAČ)

**Vysílačka pro
nevidomé v holi
VPN 03 aktivuje
akustický
majáček.**

CHŮZE S POMŮCKOU

S POVELOVÝM VYSÍLAČEM – V HOLI, V KRABIČCE – VPN 6 POVELŮ, DOSAH 40 M

Kde, kdy a jak se využívá:

- 1. Informace u vstupu o názvu a adrese stavby**
- 2. Informace o popisu interiéru nebo trasy, v dopravních stavbách informace o režimu pohyblivých schodů (eskalátorů), elevátorů, výtahů**
- 3. Informace o čísle a směru jízdy vozidla hromadné dopravy**
- 4. Aktivace otevírání dveří nebo informace pro řidiče o nástupu/výstupu nevidomého do/z vozidla, řešení asistence**
- 5. Aktivace akustické signalizace na přechodech a na železničních přejezdech**
- 6. Aktivace hlasového výstupu informačních zařízení (např. inteligentní označníky, odjezdové a příjezdové panely autobusových a železničních terminálů)**

STAVBY – PROVOZOVNY KNIHOVEN UMÍSTĚNÍ POBOČEK:

- VE VLASTNÍCH OBJEKTECH
- V NÁJMU MĚST, OBCÍ
- V NÁJMU SOUKR. VLASTNÍKŮ

NUTNO ŘEŠIT SOUHLAS S INSTALACÍ MAJÁČKU.
(TZN. OSAZENÍ V OSE VSTUPU VE VÝŠCE 2,5 - 3,5 M
S TRVALÝM EL. NAPÁJENÍM 230 V).

PŘÍKLADY

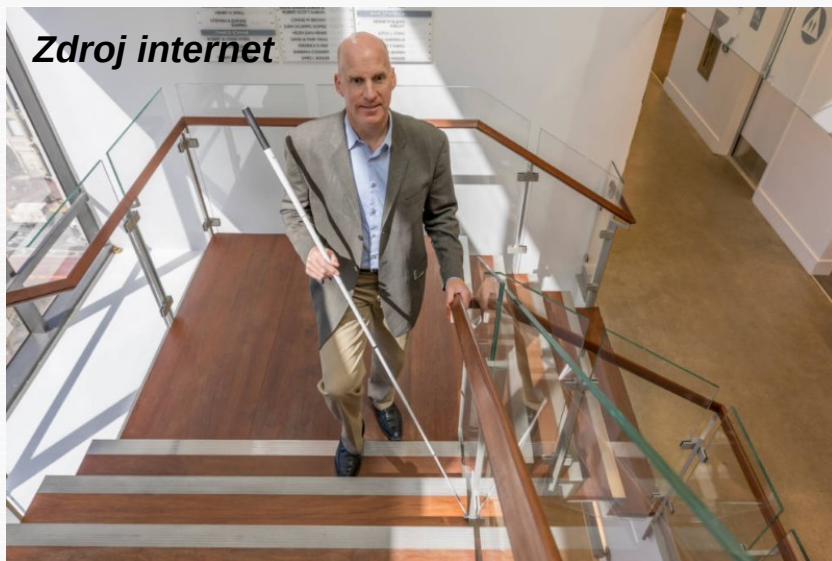
Zdroj internet

PŘÍKLADY (PŘÍSTUPNOST, MAJÁČKY, SCHODIŠTĚ, UVL, VÝTAHY ATP.)

Umístění
majáčku nad
bezbariérovým
stupem do
knihovny

PŘÍKLADY (PŘÍSTUPNOST, MAJÁČKY, SCHODIŠTĚ, UVL, VÝTAHY ATP.)

SPRÁVNĚ

CHYBNĚ

PŘÍKLADY (PŘÍSTUPNOST, MAJÁČKY, SCHODIŠTĚ, UVL, VÝTAHY ATP.) SKLENĚNÉ PLOCHY

SPRÁVNĚ

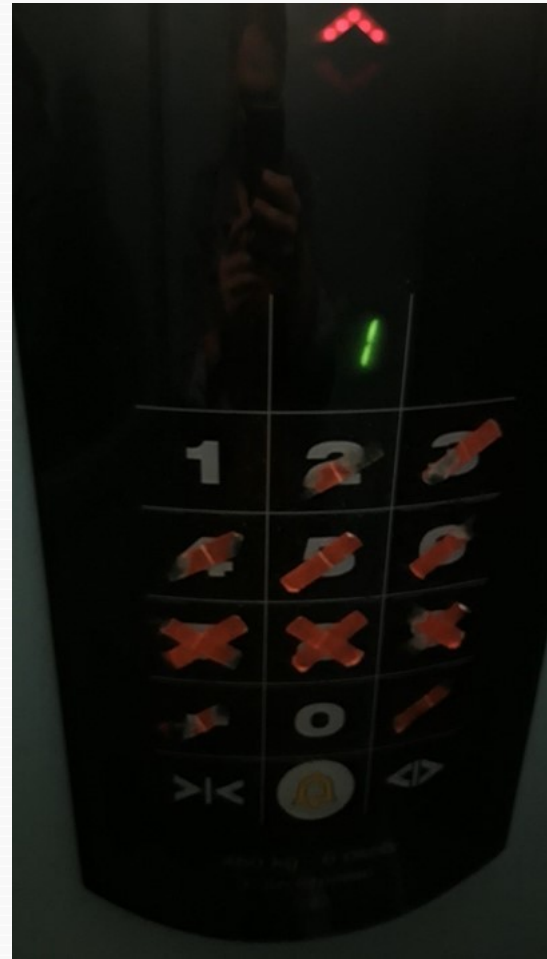
CHYBNĚ

PŘÍKLADY (PŘÍSTUPNOST, MAJÁČKY, SCHODIŠTĚ, UVL, VÝTAHY ATP.)

SPRÁVNĚ

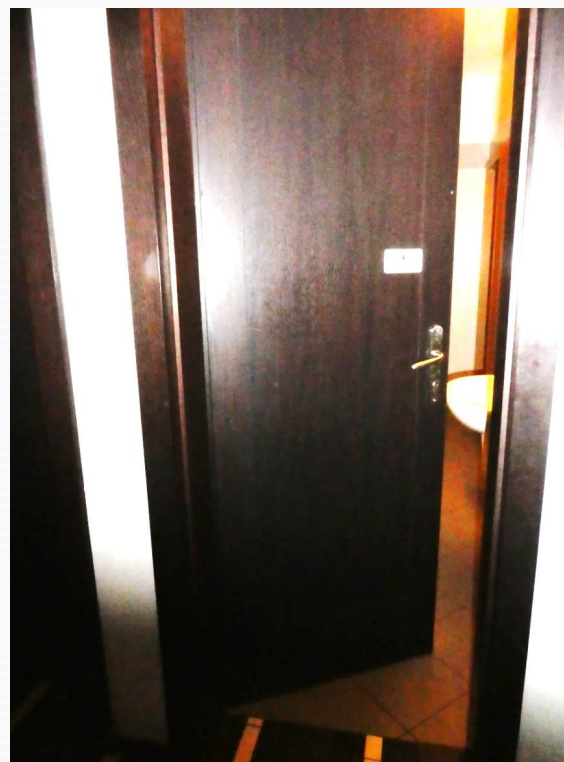
Zdroj SONS

CHYBNĚ

Zdroj SONS

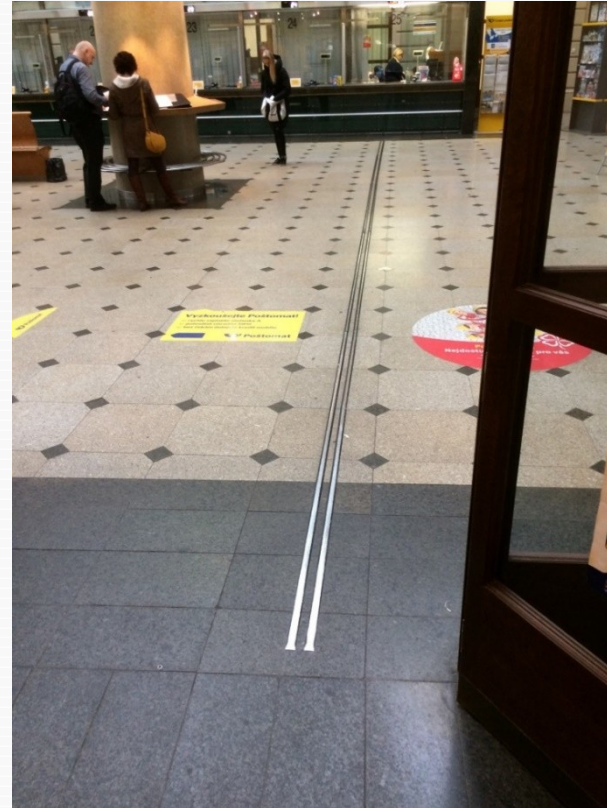
PŘÍKLADY (PŘÍSTUPNOST, MAJÁČKY, SCHODIŠTĚ, UVL, VÝTAHY ATP.), ŠTÍTKY

PŘÍKLADY (P)

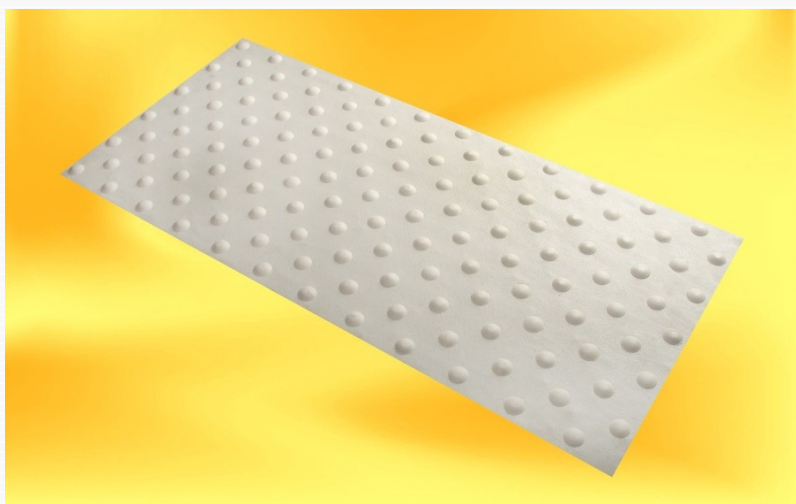

Zdroj SONS

Zdroj SONS

MATERIÁLY UMĚLÉ - PRO EXTERIÉRY I NTERIÉRY

- NEFUNGUJE MAJÁČEK (SPUŠTĚNÍ VPN), CHYBNÉ UMÍSTĚNÍ, MALÁ/VELKÁ HLASITOST, MALÝ DOSAH PŘIJÍMAČE, NESPRÁVNÉ HLÁŠENÍ,
- CHYBNĚ VEDENÉ UVL, BARIÉRY V UVL,
- NEDOSTATEČNÁ ORGANIZAČNÍ OPATŘENÍ - lidský faktor

OBECNĚ PLATNÉ DESATERO VZÁJEMNÉ KOMUNIKACE

1. Mějte na paměti, že nevidomí jsou zcela normální lidé, kteří mají různé přednosti i nedostatky jako každý jiný. I mezi nimi jsou lidé výjimeční, inteligentní i méně nadaní.
2. Při setkání s nevidomým se chovejte přirozeně a nevnučeně. Pomozte tam, kde je to nutné, a to způsobem taktním a nenápadným. Pomoc však nevnučujte.
3. Vyvarujte se projevům soucitu - o ten dnešní nevidomí naprosto nestojí. S velkým povděkem ale vždy uvítají i sebemenší pomoc, která jim přijde vhod ve ztížených podmínkách. Nepřipusťte ani podceňující nebo snižující výroky, vždyť nevidomí mají právo na úctu a uznání stejně jako všichni ostatní.
4. Nevidomého, kterého znáte, pozdravte vždy sami jako první, i když je mladší než vy, a k pozdravu připojte i jeho jméno, aby věděl, že pozdrav patří jemu.
5. Když vstoupíte do místnosti, kde se nachází nevidomý, dejte se zřetelně poznat. Pokud vás nepozná podle hlasu, povězte svoje jméno. Tichý pohyb neznámé osoby v jeho okolí působí pochopitelně nepříjemně. Rovněž upozorněte na to, že místnost opouštíte.

6. Velmi nepříjemně na nevidomého působí, projednáváte-li jeho záležitosti nikoli přímo s ním; ale s jeho průvodcem. Průvodce nevidomého pouze doprovází, nikoli zastupuje.

7. Když se nevidomý octne na ulici, na nádraží apod. v orientačních těžkostech, zeptejte se ho, zda mu můžete nějak pomoci. Velký hluk, prudký déšť i sníh velmi zhoršují nevidomému orientaci v prostoru. Potom stačí, když nevidomému nabídnete, aby se lehce zavěsil do vaší paže, protože takto může snadno jít krůček za vámi, sledovat směr vašich pohybů a na vše včas reagovat.

8. Při nástupu do dopravních prostředků netlačte nikdy nevidomého před sebou, ale jděte sami první. Nev tlačujte nevidomého na sedadlo, stačí, když položíte jeho ruku na opěradlo. Při vstupu do auta položte jeho ruku na horní rám dveří.

9. Když nevidomý vstoupí do restaurace bez průvodce, jistě ocení pomoc při vyhledávání věšáku a volného místa u stolu. S jídlem si poradí sám, stačí, když mu povíte, jak je jídlo na talíři uspořádané. Určitě uvítá informace o tom, co všechno je na stole (sklenice s vodou, váza, popelník atd.), a kdo u stolu sedí spolu s ním.

10. Když budete nevidomého doprovázet delší dobu, popište mu hlavní rysy okolí, vybavení místnosti a osoby, které se kolem nacházejí. Při popisování se nemusíte vyhýbat optickým dojmům a barvám.

SHRNUTÍ

MÁME VE SVĚTĚ NEJPROPRACOVANĚJŠÍ
CELOSTÁTNÍ SYSTÉM.

SLABOZRACÍ A NEVIDOMÍ V SOUČASNÉ DOBĚ
NEPOTŘEBUJÍ VYSOKÝ NADSTANDARD, JIŽ NYNÍ
BY STAČILO DODRŽOVÁNÍ PLATNÉ LEGISLATIVY
A **OHLEDUPLNOST**.

Kontakt:

**SONS ČR, z. s., Praha 1, Krakovská 21
Metodické centrum odstraňování bariér**

www.sons.cz/bariery

bariery@sons.cz,

vedoucí Ing. František Brašna

tel.: 221 462 443

NAVIGAČNÍ CENTRUM SONS

- **Vzdálená asistence profesionálního vidícího operátora zrakově postiženému klientovi prostřednictvím video hovoru nebo běžného telefonického hovoru.**
- **Popisy tras pro zrakově postižené: Trasa je popsána s ohledem na způsob orientace nevidomého chodce s bílou holí nebo slabozrakého. Mohou využít i knihovny pro své zrakově postižené návštěvníky.**

Kontakt:

navigace.sons.cz, navigace@sons.cz, +420 221 462 412

UKÁZKA POPISU TRASY DO MĚSTSKÉ KNIHOVNY V PRAZE

Ze soupravy metra projdeme průchody mezi sloupy na střed nástupiště. Přijedete-li z centra, směr Dejvická, dejte se doleva, v opačném případě vpravo.

Ve stanici je možnost využít navigačních akustických majáčků. Na konci nástupiště vedou tři ramena eskalátorů do vestibulu.

Nad eskalátory použijete výstup do Kaprovy ulice směr Staroměstské náměstí, za eskalátory vlevo, po 12 metrech opět vlevo na pevné schody nahoru.

Po východu na ulici zahněte doleva a jděte podél budovy, kterou máte po levé ruce. Přibližně po 15 metrech se dostanete na roh ulic Kaprova a Valentinská. Pozor v těchto místech bývají často vystavené věci, nebo reklamní tabule.

...

KNIHOVNA DIGITÁLNÍCH DOKUMENTŮ (KDD)

- **Online knihovna knih a časopisů v přístupných elektronických formátech výhradně pro zrakově postižené.**
- **Přístup k aktuálně vydávaným časopisům a desítkám tisíc knih.**
- **Cca 2 000 uživatelů s těžkým zrakovým postižením.**
- **Spolupráce s Národní knihovnou.**

Web: www.kdd.cz

**Děkujeme za pozornost a vstřícnost
SONS ČR, z. s., Praha 1, Krakovská 21**

www.sons.cz